

Obsah

1. Jak pracuje počítač	3
Základní princip je velmi jednoduchý	3
Dokumenty a nástroje (datové soubory a programy)	3
Složky (adresáře)	4
Jak to tedy vlastně funguje	5
Typy datových souborů – dokumentů	6
Zástupce	6
Hardware a software	7
Vstupní a výstupní zařízení	7
Operační systém	8
A to je skoro všechno	8
Už víme, jak pracuje počítač, ale jak se pracuje s počítačem?	9
Jak se pracuje na počítači aneb co mám zmáčknout.	9
Shrnutí	11
Co se dozvíme v jednotlivých kapitolách	12
2. Historie počítačů	15
První pokusy	15
První mikropočítače	16
Kompatibilitní	16
APPLE	16
Počítače typu PC	17
Windows (=okna)	17
Notebook	17
Pracovní stanice	17
Shrnutí	17
3. Bity a bajty, dpi	19
V počítači je všechno jen 0 a 1	19
DPI a barevná hloubka	20
Grafický a textový režim, rozlišení obrazovky	22
Shrnutí	23

4. Části a díly počítače	25
Části počítače a jeho skříň – tlačítka a diody na ní, zapnutí a vypnutí počítače	25
Části počítačové sestavy	25
Tlačítka a světelné diody na skříní počítače	26
Monitor	27
Shrnutí	27
Jednotlivé díly počítače – k čemu slouží a jak pracují	27
Procesor (mikroprocesor)	28
Paměť (operační paměť, RAM)	29
Sběrnice	30
Základní deska počítače	30
Disky	30
Pevný disk (HD [hard disk])	30
Disketová mechanika (FDD – Floppy Disk Drive [drajví])	31
Nové velkokapacitní druhy výměnných disků	32
CD-ROM mechanika	32
Paralelní a sériové rozhraní	33
Grafická karta (VGA karta, videokarta, grafický adaptér)	33
Monitor	34
Skříň počítače	35
Napájecí zdroj	35
Síťová karta	36
Faxmodemová karta či externí (vnější) faxmodem	36
Zvuková karta	37
Streamer [strímř]	37
Klávesnice a myš	37
Další různé karty	37
Počítač zezadu	37
Ovladače	38
Počítač je špatná investice	38
Doplnění, rozšíření a modernizace počítače	39
Značkové a neznačkové počítače	40
Příklady nabídek počítačů	40
Shrnutí	42
5. Tiskárny a scannery	43
Nastavení kvality tisku	43
Ovladače	43
Jehličkové tiskárny	43
Inkoustové (tryskové) tiskárny	44
Tiskárny laserové	45

Plotter	46
Scanner [skenr]	46
Shrnuti	47

6. Operační systémy 49

Windows 2000, 98, 95	49
Windows 3.1 (3.11)	50
DOS	50
Programy pro DOS, Windows 3.1 a Windows 95	51
Další operační systémy - MacOS, UNIX, LINUX	51
Nejnovější operační systém – Windows 2000 Professional	51
Shrnuti	52

7. Počítačové programy 53

Orientace v „hrozivém“ množství programů 53

Programátorské firmy	53
Program, jeho označení, verze	53
Aktualizace (upgrade [apgrejd]) programu	54
Instalace programu	54
OEM software	54
Lokalizace programu	55
Jaký koupit program	55

Programy, které oživují náš počítač 56

Nadstavby systému DOS	56
Textový editor	56
DTP programy	57
Fulltext a hypertext	57
DIP – bezpapírová kancelář	58
Tabulkový kalkulátor (spreadsheet [spretšit])	58
Databáze	58
Programovací jazyky	59
Kreslení a úprava fotografií pomocí počítače	60
CAD – nástroj konstruktéra, projektanta a architekta	60
Programy pro prostorové návrhy a animace	60
Hry	60
Výukové programy	61
Multimédia	61
Starší, levný počítač pro děti?	61
Komunikační programy	62
Viry a antiviry	62
Utility (pomůcky)	62
Speciální programy	63
Kancelářské balíky	63
Shrnuti	64

8. Počítačové sítě	65
Lokální síť = síť v podniku, firmě, škole	65
Základní dva druhy sítí	65
Sítě PEER TO PEER [pír tu pír]	65
Sítě KLIENT – SERVER [servr]	66
Výhody a služby počítačových sítí	67
Nevýhody sítě	67
Mapování síťových disků	68
Přihlášení se do sítě – uživatelské jméno a heslo	68
Vlastnosti (atributy) síťových disků	69
Bezpečnost sítě a její správce	69
Net PC a Network Computer	69
Shrnutí	70
9. Internet	71
Co je to Internet a k čemu je dobrý?	71
Adresy na Internetu	72
Vybrané služby Internetu	73
E-mail [í meil] – Elektronická pošta	73
World Wide Web (WWW) [wrd waid web]	74
Co vše je na Internetu	75
Elektronický obchod a virtuální obchodní domy	76
Jak se obyčejný uživatel připojí k Internetu	76
Shrnutí	78
10. Data mají cenu zlata	79
Zabezpečení počítače a dat před zneužitím cizí osobou	79
Zabezpečení dat před poruchou počítače, chybou obsluhy a před počítačovými viry	80
Zálohování (archivace) dat	80
Počítačové viry	82
Mechanická péče o počítač a disky	83
Pořádek je základ efektivní práce	84
Shrnutí	84
11. Paragrafy a počítače	87
Jak vzniká program, náklady spojené s jeho tvorbou	87
Program – zboží a autorské dílo	87
Kupujeme program	87
Distribuce programu	88

Svůdnost krádeže programu	89
Výhody legálního software	89
Kontrola užívání legálního softwaru	90
Ochrana programů před nelegálním kopírováním	90
Různé druhy programů	91
Základy počítačové etiky	92
Shrnutí	93
12. Počítač a naše zdraví	95
Oči, bolesti hlavy	95
Záda a krční páteř, ruce	97
Hluk počítače	98
Rozdělení času a kompenzační cvičení	99
Shrnutí	99
13. Psychologická a sociální rizika práce s počítačem aneb pozor na krev a závislost	101
Počítač je běžný nástroj pro práci	101
Počítač se s námi baví	101
Nebezpečí práce s počítačem	101
Násilí a pornografie v počítači	102
Počítačové hry	104
Pojmy z oblasti her	105
Kupovat či nekupovat počítač domů dětem?	106
Shrnutí	107
14. Windows (95, 98 a 2000)	109
Principy práce	109
Důležité pojmy a znalosti – stavební prvky systému Windows	110
Upozornění (varování)	112
Shrnutí 1	114
Konečně do praxe	115
Plocha	115
K čemu slouží myš.	118
Okno, práce s ním, změna jeho velikosti a polohy	120
Spuštění a ukončení programu	122
Shrnutí 2	124
Práce s počítačem novým způsobem	125
Vytvoření složky	125

Struktura složek v počítači, její procházení	126
Vytvoření prázdného dokumentu	128
Otevření dokumentu (spuštění programu, který je svázán s dokumentem)	129
Naplnění datového souboru	129
Uložení souboru	130
Ukončení práce s programem	130
Kopírování, přesun, mazání a přejmenování objektů	131
Shrnutí 3	132
Další vlastnosti systému Windows	132
Schránka	132
Uchop a táhni (Drag and drop)	134
Funkce OLE	134
Sjednocené ovládání programů	135
Tlačítka na pružících (panelech) s nástroji	137
Klávesové zkratky (někdy se říká kombinace)	137
Úvodní dialog a ukončení Windows	141
Windows 98	143
A to je vše?	144
Shrnutí 4	144
15. Windows 3.1 a DOS	145
Windows 3.1	145
Principy práce Windows 3.1	145
Co funguje ve Windows 3.1 stejně (podobně) jako ve Windows 98.	148
Co funguje ve Windows 3.1 jinak než ve Windows 98	148
Pravidla pro názvy souborů a adresářů v DOSu a Windows 3.1	149
Problémy s programy určenými pro Windows 3.1 při práci s nimi v systému Windows 98	150
DOS	151
Principy práce	151
Programy určené pro DOS ve Windows 98	154
Shrnutí	155
16. Práce s textem	157
Písmo	157
Historie písma	157
Klasifikace (rozdělení) písem (fontů, sad)	157
Pořizování textu	159
Klávesnice	159
Zápis znaků	159
Kombinace kláves (klávesová zkratka)	161

Vkládání a přepisování textu	161
Mazání textu	161
Důležité zásady	161
Pohyb po textu (přesun kurzoru) pomocí klávesnice	162
Označování textu	163
Kopírování a přesun textu	165
Než začneme psát	165
Nastavení strany	165
Možnost různého zobrazení strany	166
Odstavec je základem textu	166
Vlastnosti odstavce	167
Tabulátory	168
Zásady pro odstavce	169
Kapitola (oddíl), záhlaví a zápatí	169
Záhlaví a zápatí	170
Pole	170
Struktura dokumentu	170
Styly odstavců	171
Šablona	171
Vkládání objektů do textu	172
Druhy objektů	172
Vlastnosti rámu (objektu)	173
Další užitečné funkce textového editoru	173
Pravidla pro vytváření hezkých dokumentů	174
Používání písem	174
Odstavce	175
Některé znaky a spojení znaků	175
Shrnutí	176

17. Tabulky a grafy 179

Okno tabulkového kalkulátoru	179
Co může být v buňce	180
Plnění buněk	182
Relativní a absolutní odkaz	183
Formát buňky	184
Další možnosti tabulkového kalkulátoru	184
Příklad jednoduché prezentační tabulky a grafu	184
Grafy	186
Shrnutí	187

18. Internet prakticky	189
Připojení k Internetu	189
Prohlížení WWW stránek	189
Elektronická pošta (e-mail)	191
Internet mail – správce pošty	193
Shrnutí	194
19. Databáze	195
Důležité pojmy při práci s databází	196
Způsoby zobrazení záznamů	197
Propojení tabulek	198
Evidenční program určený pro systém DOS	199
Shrnutí	200
20. Kreslení obrázků a úprava fotografií	203
Získání obrázků	203
Rozdělení práce s obrázkem	203
Bitmapové a vektorové obrázky	204
Změny velikosti bitmapových a vektorových obrázků	204
Nástroje programu na úpravu fotografií	208
Nástroje programu na vytváření vektorových obrázků	210
Barvy, kompozice obrázku	211
Shrnutí	213
Závěr	215
Řešení cvičení	217
Rejstřík	219